

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Martie 1879 ași înnoii din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista sau a întârția cu expedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârție, pentru ca editura să se poată orienta cu tiparitul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetii.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Alegeri la sinodul archidieceșan.

În cercul VI (Turda); din cler: Simion Pop Moldovan, protopresviter, din laici: Ioan Filipescu, perceptor regesc, Anania Moldovan avocat; în cercul X (Abrud) din cler: Ioan Gall, protopresviter; în cercul XIII (Solnoc) din cler: Ioan Șovrea adm. protopresv., din laici: Dr. Ioan Borcea avocat și Ilie Cosma notariu cercual.

Revista politică.

Sibiu, în 16 Martie.

Ieri s'a terminat în camera Ungariei desbaterea despre inarticularea tractatului dela Berlin. Par că nici când n'a mai

fost vorba în cameră despre acest tractat, așa în detaiu s'au desfășurat și s'au desbătut toate. Și deputatul Dr. Polit a luat cuvântul în această afacere și a combătut cu cunoscuta sa logică și pricepere politica contelei Andrassy. Casa deși obosită, a ascultat cu mare atențiune pe Dr. Polit, și atât dep. Szilágyi, raportorul comisiunii, cât și ministrul-president Tisza a aflat de bine a nu răspunde nepregătiți la vorbirea lui Polit și a cere amânarea desbaterei. Cu o majoritate de 64 voturi s'a primit în sfârșit proiectul guvernului.

De altcum șilele camerei unguresci sînt numerate. Se apropie primăvara și cu ea timpul pentru continuarea operațiunii contelui Andrassy. Când trupele vor porni la Novi-Bazar, nu este bine, ca camera să fie întrunită, și pentru a fi asigurat la toate eventualitățile, amânarea ședințelor camerei se va face prin un rescript regesc. Astfel deputaților li se ia arma de-a mână pentru a pute cere continuarea ședințelor.

Organele guvernamentale storc din resputeri mijloacele popularisătoare, și asigură mai la toate ocaziunile, unde guvernul are lipsă de majoritatea camerei, că desbaterea asupra proiectului de lege despre introducerea obligatorie a limbii maghiare în scoalele confesionale și proiectul de lege pentru zidirea unui palat a ministrului de honveđi are se urmeze în curând. Aceste doue lucruri gâdile mult trufia Maghiarilor șovenisti, și din cauza aceasta guvernul ține desbaterea lor cât se poate în suspenso.

Cestiunea orientală continuă a rămâne în incurcătura de mai înainte. Deși diarele oficioase ne spun, că pertractările între Rusia și Anglia cu privire la măsurile, ce sînt a se lua în Rumelia resăriteană, după deșertarea ei de Ruși, pentru susținerea păcii și pentru respectarea tractatului de la Berlin, progresează în mod favorabil, o depeșă din Rușciuc ne

spune de altă parte, că revoluția în Macedonia a erupt de nou. Comunele situate spre nord dela Melnic, în valea Carasu precum Vlachic, Bresniya, Gradesnica, etc sînt însurdate. În surgenții numeră 7000 oameni, înarmați cu puști Martini și duc cu sine două tunuri de munte. În Bulgaria au sosit cincideci oficeri ruși pentru a face mape geografice ale țerei.

Adunarea națională din Tirnova va ține poimâne ședință, pentru a desbate raportul lui Doinoff despre administrarea rusească a Bulgariei. În 2 Aprilie se va așterne raportul comisiunii de 15 despre statutul organic. În ședința din urmă un delegat turcesc urga rezolvirea acelei petițiuni, în care deputații musulmani a cerut a vorbi în adunare turcesce.

O nouă notă a guvernului român către puteri.

Domnule! Organe oficiale venite din Rusia au afirmat în repetite rânduri:

1. Că România datorește independența sa armelor rusesci;
2. Că dobândirea Dobrogei de către România a fost numai o consecență a mărinimiei Rusiei și
3. Că autoritățile române tractează rău pe Bulgarii din Dobrogea numai și numai din cauza originii lor.

Guvernul princiar nu poate să lase neexaminate aceste trei afirmațiuni. Dela începutul crizei orientale, care a condus la Congresul dela Berlin, și mai ales în timpul resbelului dintre imperiul otoman și Serbia, România a știut să reziste la seducțiunile, care ar fi putut să o implice într-o acțiune pe malul drept al Dunării. Ea s'a abținut cu strictețea dela orice demonstrațiune directă sau indirectă și s'a menținut în cea mai absolută neutralitate. Pe la finele toamnei anului 1876, îngrijată cu drept cuvânt de esistența sa și amenințată pe fie-care și de un resboiu

devenit probabil, a cerut sprijinul bine voitor al puterilor semnatare ale tractatului din Berlin și le-a rugat cu stăruință să îi arete drumul pe care trebuie să'l urmeze. În fața reservei Europei și lăsată în soarta sa, România a trebuit să caute apărarea drepturilor sale politice și a integrității sale teritoriale printr'un arangament formal cu acea putere ale cărei armate, grămădite încă de mult timp la fruntarii, erau în tot momentul gata de a le trece.

La 16 Aprilie 1877, Rusia subsemnă cu România o convențiune, care stipula integritatea politică și teritoriale a principatului, și în schimb asigură trupelor imperiale libera comunicațiune și o mulțime de avantaje. Șapte zile după aceasta, la 23 Aprilie, Rusia declară resboiu imperiului otoman și dela acea epocă ea a întrebuințat în modul cel mai larg teritoriul român, atât pentru mișcările și staționarea trupelor sale, cât și pentru numeroasele lor trebuințe. Întrarea armatelor rusesci în România și pregătirile lor pentru trecerea Dunării au atras asupra'i acte de ostilitate din partea Sublimei Porți care a rupt vechiele legături și care a decis ca națiunea română săși proclame independența. Armata română, care era înșirată la început dealungul Dunării, fu concentrată pe malul drept al Oltului și se ținu în defensivă.

Guvernul imperial rus, ai cărui reprezentanți mai înalți reședeau în Ploesci, declară chiar dela început, că este neoportună proclamarea independenței, pretestând că legăturile, care legau principatul cu imperiul otoman, erau prea puțin apăsătoare, ca se mai fie trebuință și de urgență de a le rupe, și că ele vor cădea de sine în momentul apropiatelor soluțiuni internaționale. Tocmai prevederea unor schimbări sigure în starea Europei orientale a otărit pe România să își câștige ea singură independența. Evenimentele care s'au urmat au dovedit, că actul care nu părea oportun în luna

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.

(12. urmare.)

X.

Familia Pieters. (urmare).

— Cartea mea! reclamă Van-der-Bader.

— Amorul, exclamă Constanța cu glas adenc.

— Ținta vieței mele, ține doctorul.

— Pot îndrăsnii a mă uita la o pul acesta? replică ea.

De astă dată eroul nostru încercă mânia.

— Ți'l voi da mai târziu, se rugă el, dăm-il?

Constanța îi întinse volumul cu un gest și cu o privire elocentă.

Profesorul nu observă nici gestul nici privirea, el puse cartea înaintea lui și atacă supă de mazere.

Un rasol cu șampinioane urmă supei, și un moment, doctorul trebuie că se credea în Leyden, în mica sa casă din suburbiul Vyverberg, căci de repeți ori, el oftă: E foarte bun, Lisbeth, foarte bun! Să fie oare o rivală, Lisbetha aceasta? trebuia să cugete Constanța.

— Trebuie să vă spui, începă Pieters, că noi datorim visita amicului nostru, numai unei întâmplări minunate,

— Se vedem, ține Angelică.

— Celebru Van-der-Bader, mergând la Paris, a întâlnit pe drum la Anvers pe unul din acei furi, cari cercetează provincia noastră de vr'o câteva luni încoaci, furul, nerespectând geniul profesorului, i-a furat sacul de drum, care conținea... a propos ce conținea sacul de care v'a ușurat?

— Care sac, ține profesorul, care cugeta chiar la Michelet.

— Dar răspune funcționarul turburat, nu 'mi-ai spus D-ta că ai fost victima unui furt îndrăzneț?

— Nu cred, răspune Van-der-Bader! Ei! acum 'mi-a duc aminte, eu

am călătorit cu unul din vechii mei elevi, cu d. Ellermann.

— Ce ai spus D-ta tată? ține Constanța.

— Ei, eu...

— Și acest vechiu elev? întrebă doamna Angelica, cu impaciență.

— A plecat fără mine pentru că eu am greșit trenul, dar trebuie să mă aștepte în Gand, mă duc să'l a-jung, și eroul nostru se sculă.

— Dar ce ai de gând, domnule doctor exclamă Pieters spăriat, rămăi până mâne la noi, acuma se esplică toate; eu am creșut....

Angelica sili pe învățatul să șadă earăși pe scaun.

— Nu ne părăsi astăzi, ține ea cu un glas cât se poate de plăcut, povestesc-ne de proiectele D-tale și noi vom fi mândri de onorul care ni 'l-ai făcut.

— Proiectele mele ține profesorul cu voce emoționată, o să vi le spun: Eu caut pe Michelet, pe marele pictor al Amurului, ca să'mi esplice femeia, care eu încă nu o cu-

nosc... cartea aceasta, continuă el cu vehemență, a fost ca o lumină în întunerecul meu. Eu m'am aflat mic eu, pe care lumea 'l credea atât de mare.

— D-ta și ești mare, domnule profesor, ține Pieters; eu, devotul D-tale învățcel, te voi ruga, pentru mâne dimineață, de o audiență specială, ca să mă onorezi cu sfaturile D-tale.

— Eu n'astept până mâne, domnule doctor, exclamă Angelica, eu 'mi las sufletul pentru poezie, am ficsat pe hârtie toate impresiunile inimii mele și 'ți voi da cetii, dacă poftesci, vr'o câte-va estrase din marele meu poem.

Van-der-Bader nu răspune, dar doamna Pieters luă manuscriptul a mână.

— Voi căuta albumul meu, ține deodată Constanța, sînt sigură, că'l va interesa pe noul nostru amic.

(Va urma.)

lui Maiu, 1877, a fost un act de o mare prevedere.

Când înaintarea armelor rusesci întimpina o pedecă momentană, care punea situațiunea militară într-o lumină critică, atunci s'a grăbit și guvernul princiar se răspundă la apelul adresat trupelor române de către cartirul general rus a doua și după primele lupte dela Plevna. Ce rezultate a dat acțiunea combinată a armelor române și ruse în Bulgaria; cât de mare a fost efectul cooperării trupelor române, a căror atitudine a întrecut acceptarea generală; în ce strinsă alianță ambele armate, cea imperială și cea princiară, au împărțit încercările și victoria — toate aceste sunt de prisos a le mai aminti aici dacă n'am voi să dovedim încă odată și în mod peremptoriu că, România, de vreme ce și-a sigilat cu sângele ei proclamarea independenței, nu și datorește de cât sieși și armelor sale noua sa situațiune, căreia congresul dela Berlin i a dat consăntirea sa.

Cărei cooperări de împregiurări datorește de altă parte România dobândirea Dobrogei? În al 13-lea secol, pe când Rusia era încă departe de a forma un întreg politic, Dobrogea ajunsese în puterea unor poporațiuni tartare. La începutul secolului al 15-lea ei trebuiră să o cedeze Sultanului, care făcuse încă mai d'inainte din Bulgaria o provincie otomană. De aci dar se vede, că Inalta Poartă a luat Dobrogea de la România, ear nu de la Bulgaria. Intrarea familiilor bulgare în acele ținuturi, care fû pe rând tătară, română și otomană, se întâmplă în timpuri recente și din punctul de vedere etnografic și a puținei omogenității ce o caracterisă, ea este de o mică însemnătate. De aci rezultă dar că la noua împărțire a teritoriilor, care trebuia să fie rezultatul resbelului 1877—78, dacă vre-un popor de la Dunărea de-jos era autorizat să revindică Dobrogea cu istoria în mână, apoi atunci România era singura națiune în drept să facă a valora această revindicare. Sub ce titlu s'ar pută cere într'un mod valabil alipirea unei părți din Dobrogea și a Silistriei, a unei cetăți fostă altă-dată română și de o mare importanță, la Bulgaria, întru cât principatul Bulgariei, la eșirea din pozițiunea sa de provincie otomană, n'a fost în stare să aducă în ajutorul său titluri istorice sau succese militare? Cu drept cuvânt guvernul turc a crezut, că este drept că, în momentul când dominațiunea otomană încetează din Dobrogea, succesiunea normală în această dominațiune se cuvine României.

Indată ce se ivi însă cestiunea Basarabiei, toată energia guvernului princiar trebuî să se îndrepteze și fû chiar îndreptată nu spre a dobândi aceea ce România nu mai avea, ci de a manșine aceea ce mai poseda încă. Era simțimentul intim al națiunii de a manșine mai bine o provincie care crescuse în corpul statului român, de cât de-a cuceri un teritoriu care este despărțit de țară printr'un riu larg și al cărui caracter, fost român, a putut prea bine să l schimbe în parte o dominațiune străină de 400 ani. În fine, era pentru guvernul român o datorie imperioasă să evite ori ce transacțiune, care ar fi avut aerul unei renunțări voluntare și oare-cum venale la o parte a patriei comune, ai cărei fii au oferit tot devotamentul lor spre a lua asupra-le partea lor la sacrificiile aduse țerei și care își puseseră toată mândria lor în aceea de-a contribui la succesele ei. De aceea și propunerea de-a schimba Basarabia cu Dobrogea fû respinsă fără trăgănare. România refuză o sporire echitabilă în speranța de-a manșine cel puțin un strict și legitim *statu-quo*. Tratatul din Berlin decise altfel: Basar-

bia română fû acordată Rusiei și Dobrogea reveni earăși la România, fără ca să se fi ivit măcar ideea despre o compensațiune.

Din respect pentru spiritul de pacificare, de care era inspirate puterile la Congres, România s'a supus otăririlor europene și a vëdut esecutându-se cedarea Basarabiei cu o durere resemnată. Multe luni după aceasta, și nu fără greutate, intră ea în posesiunea Dobrogei. Această posesiune nu este nici până în acest moment deplină și ea a dat de curând ocaziune la dispute regretabile.

Resultă oare din esaminarea nepărtinitoare a acestor împregiurări, că România a primit dela Rusia Dobrogea ca un dar grătit, ca o probă de bunăvoință marinimoasă? Tratatul de San-Stefano, care trăda de sigur cugetările cele mai intime ale Rusiei, nu punea această cestiune nici măcar sub titlul unui dar, ci pur și simplu sub al unui schimb, de vreme ce în el Dobrogea părea destinată să compenseze Basarabia. Acel tratat n'a fost el oare anulat în această privință prin tratatul dela Berlin? Fără a pune vre-o greutate pe argumentele lesne de tras din pierderea Basarabiei, unde se poate descoperi aci existența unui dar? Teritoriul reincorporat la România fost'a el rupt din Rusia, sau din Bulgaria, căreia imperiul rus îi consacra exclusivamente tot sprijinul său? Nu, căci Dobrogea, tot atât de puțin ca și Silistria, n'a fost nici odată nici rusesci nici bulgăresci. În virtutea inițiativei sale suverane, cu care s'a unit în fine și Rusia și pe baza multor discuțiuni, Europa, în unire cu Sublima Poartă, a decretat ca imperiul otoman să renunțe la Dobrogea în favoarea României.

Odată intrate în posesiunea Dobrogei, autoritățile române tractează ele oare în adevăr rău și împovărează ele pe Bulgari numai și numai din cauza rasei lor? Interesul Românilor pentru Bulgari este un simțiment care a existat în toți timpii. În cursul mai multor veacuri, România a fost locul unde locuitorii peninsulei balcanice, și mai ales Bulgarii, care căuta să se desvoalte atât pe terenul material cât și pe cel moral au căutat și au găsit ospitalitatea cea mai cordială. Chiar o enumerare superficială a Bulgarilor celor mai bogăți și mai luminați ar fi de ajuns spre a proba că România a fost locul în care ei au ajuns la averi și la educațiune.

Prin aneșirea Dobrogei, România devine astăzi limitrofă Bulgariei, după ce a conlucrat la emanciparea ei, și părți imprăsciate de elemente bulgare au ajuns sub dominațiunea ei directă. Se poate oare susține că România, uitânduși tradițiunile trecutului și necunoscând interesele sale actuale, să aleagă tocmai momentul acesta, pentru ca, într'o ciudată contradicere cu continua sa atitudine, să se pue acum în contra vechilor sei oaspeți, care au devenit supușii săi, să și propună de a tracta rău pe locuitorii bulgari din Dobrogea, numai și numai pentru că sunt Bulgari? Este de prisos de a mai stăruî asupra acestui punct. Această aculare poate se reziste tot atât de puțin unei esaminări imparțiale ca și afirmările desvoltate mai sus.

(Semnat) *Cămpineanu m. p.*
„U. p. Alt.“

Discursul

dului Ioan Brătianu în cestiunea revisuirii art. 7 din Constituțiune (cestiunea Evreilor).

(Înceiere).

D. President al consiliului. Ce fel nu ați dis'o? Dar când veniți să ne faceți un recușitoriu dela 1848 și până astăzi, când diceți, că încă de pe atunci sântem trădători ai națiunii române în favoarea

Israelitilor mai puteți declara, că aveți încredere în acest minister? Când ați sci, că sânt de ce care dic ca d-ta, nași mai sta un moment pe acea bancă....(Aplause).

Eu m'am întrebat: de ce oare onor. d. Vernescu, și cu onor. fracțiune, face astăzi opozițiune guvernului, de ce desbină partida liberală națională în două? Nu vedeți dv. că dacă se desbină o partidă în fracțiuni, mai cu samă când ea este la putere, nu vedeți că atunci partida adversă, care se chiamă conservatoare, chiar dacă nu s'ar fi gândit a lua în mână puterea, găsind poarta deschisă, are să se arunce cu toate puterile ca să între în cetate? Nu vë aduceți aminte cum am venit chiar noi la guvern? Desbinarea partidei conservatoare a înlesnit foarte mult reușita noastră.

Venind însă partida conservatoare la putere, ar da ea oare onor. d. Vernescu mai multă siguranță decât noi, că cestiunea Israelitilor va fi deslegată conform interesului național? Dacă i dă aceasta încredere, atunci de ce a combătut pe d. Maiorescu și n'a trecut lângă d-sa? Nu pot dar să mi esplic atitudinea d-v., de cât că puneți în suspiciune și pe conservatori ca și pe noi.

Pe de o parte, ne acușați pe noi de o desbinare pe care d-v. ați căutat-o; ear pe de alta, când noi am reușit a atrage pe terenul acestei cestiuni naționale chiar partidele cele mai opuse, pentru ca să nu fie în țară decât un singur glas, pentru deslegarea acestei cestiuni, care nu este a unei partide, atunci d-v., ne faceți din aceasta o crimă! Cu alte cuvinte, d-le Vernescu, partida conservatoare nu și inspiră încredere, ministerul actual e trădător al intereselor țerei, d-ta declarați că nu primesci puterea! Dar cui lași această țară, d-le Vernescu? Ce? D-ta esci un nihilist? (Aplause sgomotoase; mare ilaritate).

D lor, acest termin este parlamentar și l'am întrebunțat pentru că n'am voit să dic d-lui Vernescu că este un ambițios, care pentru interese de partidă să voiască a duce țara în prăpastie, nici că este un om care nu scie ce face, nu scie ce voiescă, sau care nu voiescă nimic; de aceea l'am întrebat cu mirare, dacă d-sa este un nihilist? (Aplause).

Onor. d. Vernescu a dis, că viața mea întregă nu i dă nici o asigurare în cestiunea care ne preocupă astăzi. Negreșit că viața onor. d. Vernescu trebuie să mi dea mie și țerei întregi o încredere absolută. (Ilaritate). Ce dice d-sa? Că Brătianu și Rosetti la 1848 au dat drepturi Israelitilor. Mi se pare că d-nul Locusteanu Rusu este de aci; d-sa scie că proclamațiunea și programa mișcării dela 1848 au fost redactate de Eliade Rădulescu, și că noi cei tineri, n'am făcut atunci decât să urmăim pe acei, care țineau în mână stindardul național, ca Eliade Rădulescu. Cum d-lor? Eliade Rădulescu, generalul Thel, Goleșcii, erau ei trădători de țară? Dar de ce au pus ei în Constituțiunea Română de atunci rezolvarea cestiunii israelite? Au pus'o pentru că dincoace de Milcov nu era în adevăr o cestiune israelită; la noi, aci, nu am avut pe tron un domn, care să facă specule în paguba țerei și să aducă năvălirea Israelitilor cu grēmada, pentru miile de galbini ce i aducea acest trafic cu interesele cele mai vitale ale țerei. (Aplause). La noi nu s'au făcut țerguri și țergulețe pe proprietăți particulare cu colonisări de Israeliti, pentru că la noi era obiceiul să se înțeleagă boerii deadreptul cu țeranii, fără să aibă intermediar pe Israeliti: de aceea nu năpustiseră Evreii peste Muntenia ca peste Moldova; de aceea nu era aci o cestiune israelită la 1848 și nici un pericol în proclamațiunea lui Eliade Rădulescu.

Vin la 1866. Onor. d-le Vernescu, d-ta esci în drept să ignorezi istoria contimpurană, pentru că nu ai luat parte la dēnsa. La 1866 nu se făcea decât ceea ce d-v. voii să faceți astăzi; ceea ce diceți că v'ați gândit de mult că trebuie să facem ca să rădicăm Europei un pretest de a ne privi ca persecutori în cestiune religioasă.

Unul din membrii minorității de astăzi a dis că, dacă se primia acel articol așa cum se propusese la început în Constituțiune, ar fi fost un mare pericol, fiind că

ar fi fost interpretat prin un alt articol din codicile civile, astfel în cât să deschidă porțile largi și mari la toți Israeliti.

Dar unde ați vëdut d-voastră aceasta? Unde ați găsit că cei din 1866 deschidă astfel de porți la Evreii? D-v., v'ați revoltat, nu d-ta d-le Vernescu, care pe atunci te ocupai de alte afaceri și ai fi astfel cel mai competent de a scrie istoria contimpurană a țerei, pentru că ar trebui să fi presupus cel mai imparțial, de oare ce nu ai luat nici o parte la dēnsa (ilaritate); vorbesc însă de aceea, care să ocupau atunci de această cestiune și care au asumați o parte din poporul român ca să vină să împună Camerei interdicțiunea cuprinsă în Constituțiune. Dar, în loc de a recurge a un asemenea mijloc, care ne descredita în străinătate, și care în țară nu numai că vindeca răul, ci îl agrava, căci năvălirea Evreilor a mers crescând de atunci, de ce mai bine nu primiau articolul ce se pusea la început în Constituțiune, și în același timp nu căutau a lua toate precauțiunile în adevăr eficace, ca să îngrădească interesele noastre naționale? Veni'ta atunci unul din d-lor să pună cestiunea pe acest teren? Nu! ci s'au dus de și a dat mâna cu toți a ceea, căroră le sta pe pept noua stare de lucruri ce se inaugurasă atunci, și astfel: poate unii fără conștiință de ceea ce făceau, au asumați pasiunile poporului celor mai de jos, care s'a dus și a dērēmat sinagoga, cu gândul ca de acolo să se ducă în altă parte....Eacă d-lor, ceea ce s'a petrecut la 1866. Partida liberală și națională te voia să dea drepturi în masă Evreilor; te voia să rădice numai o armă din mână atât a alianței israelite cât și a tuturor inamicilor țerei; voia să facă atunci ceea ce voii să faceți d-v. astăzi și dacă și acum nu veți face decât numai acuzări, fără a lua precauțiuni serioase și reale, apoi același pericol, care exista atunci îl veți renou și astăzi. (Aplause).

Am auzit pe stimabilul și iubitul meu amic d. Docan dicēnd, că d sa voiescă ca articolul din Constituțiune să nu fie suprimat; o părere onorabilă, dar mi pare bine că este și unică în felul ei.

D. I. Docan. Și onor. d. Mantu a spus tot aceasta.

D. president al consiliului. D-nul Mantu se află într'o pozițiune delicată; altfel și d-lui este tot așa de luminat ca și d. Vernescu (Ilaritate).

D-lor, ați înscris la 1866 art. 7 în Constituțiune; dar în ce ați reușit cu acest articol, pe care însă d. Docan voiescă să l manșinem?

Ați vëdut că onor. d. Codrescu, care când se pune să studieze o cestiune i dă toată atențiunea, v'a arētat că emigrațiunea în România dela 1866 încoace nu a încetat că, din contră ea a crescut. D sa a făcut cu această ocaziune un tablou îngrozitor de plaga, care se întinde, asupra României fără să găsească cea mai mică stavilă în art. 7. Prin urmare, vë întreb încă odată; ce ați făcut cu acel articol? Nu ați făcut de cât rău țerei, și de aceea toți sūnteți astăzi de opiniune, că e bine să fie șters, nu numai pentru că să impune prin tratatul dela Berlin, ci fiind că ați vëdut că el ne-a făcut un mare rău fără să ne dea în schimb cel mai mic bine. (Aplause).

Trec la altă ordine de idei. S'a vorbit că la Berlin am avut întâlnire cu Israeliti de-acolo. Aceasta este adevărul, și sūnt unii din colegii mei care au fost față la întâlnire; nu sciu dacă și D. Ferichidi nu era acolo. M'am întâlnit cu presidentul alianței israelite din Paris, nu cu d. Crémieux, care e president de onoare, ci cu adevăratul president, al cărui nume nu mi vine în minte, precum și cu directorul general al societății d. Cohen. Domniele lor au voit să me vadă și negreșit că a trebuit să primesc întrevēdere. Dar le-am dis: Voiți să puneți cestiunea israelită în Congres? Ne faceți o mare nedreptate, și faceți în același timp un mare rău coreligionarilor d-voastre.

Noi cei dintăiu sūntem interesați să ștergem art. 7 din Constituțiunea noastră căci el face coreligionarilor d-v., o situațiune privilegiată în România. În adevăr că ministru de finanie, am putut constata că,

asupra dece indivizi care călcau legile financiare, opt cel puțin erau Israeliti și numai doi creștini. Creștinilor le aplicăm amendele ce le impune legea; Israelitilor însă dacă îndrăzneam să ating unul sau doi din opt, era lucru mare, pentru că me temiam că toată Europa are să strige: persecuțiune religioasă!

Această situațiune, le diceam, noi suntem cei dintâi care dorim a o schimba, fiind că ea este mai mult în desavantajul nostru decât al Israelitilor.

Dar acum întreb pe onorabili domni care cred că sînt singuri expresiunea adevărată a sentiimentului de conservațiune națională, îi întreb să mi spună ce au făcut de la 1866 până astăzi pentru garantarea intereselor României și ce stavilă au rădicat contra năvălirii Israelitilor în țară. Cunosce două singure acte: Unul era legea comunală dela 1868, prin care România se împărțea în 32 de state. Când spunea onor. d. Codrescu alaltăieri cum este construită de puternic alianța israelită și cu câte greutăți vom avea să luptăm în contra ei, mi aduceam aminte de proiectul de lege al domniei lor, care nu se mulțămia pe atât cât este de slabă societatea română, ci voiau să o împartă în fărâșături (aplause).

În acel proiect era vorba despre descentralizare. Eu înțeleg descentralizarea, dar ce fel de descentralizare? Constituțiunea puternică a tuturilor elementelor din țară în așa condițiuni în cat toți împreună, toți strînși și legați prin legi să poată lupta, să poată desvolta mai cu tărie și mai cu energie naționalitatea română, ear nu să facă atâte state, câte județe în România. Al doilea proiect a fost cel faimosul subscris de 33 deputați, pe care îi cred oameni destul de serioși spre a nu pute să și închipuiescă, că într'o societate modernă ar fi fost posibilă să se adoapte și să se aplice măsurile pe care d-lor le propuneau. Acel proiect era din partea d-lor numai o simplă reclamă electorală, dar care din nenorocire dedea pretext Evreilor să strige: persecuțiune religioasă!, popor barbar!, legi barbare!

Eacă tot ce ați făcut dela 1866 și până astăzi în această cestiune.

Care sînt însă instituțiunile de credit la formarea cărora ați contribuit, și prin care să puteți asigura interesele economice, sociale, naționale și politice ale României?

Nu am vădut să se fi format decât două, trei societăți: Creditul funciar rural și urban și societățile de asigurare. Dar la formarea acestor instituțiuni n'am vădut să fi luat parte acei mari filo-români, acei în focași patrioți, care cred că pot să rezolve astăzi cestiunea Evreilor votând câte-va motive.

Singur onor. d. Vernescu a luptat împreună cu noi, căci am avut luptă ca să putem înființa Creditul funciar, fără de care astăzi jumătate din proprietățile române ar fi fost cumpărate de Evrei pe numele multora din acei care astăzi ne acuză că vindem țara Evreilor. (Aplause prelungite).

Să meargă ori cine pe la tribunale să vadă câți din noi cei acușați, cei bănuși am cumpărat pe numele nostru case și moși pentru Evrei și câți din partea cealaltă? (Aplause sgomotoase și prelungite).

Diceam d-lor, că onor. d. Vernescu, singur dintre domniele lor, a luptat pentru întemeierea creditului funciar; d-lui a mers numai până la prag, căci vădend, că nu s'a ales president, s'a retras până a nu fi creditul constituit (ilaritate). Acesta este un fapt istoric.

D. G. Vernescu. Când va fi vorba despre aceasta, voi spune cum au fost lucrurile!

D. President al consiliului. Onor. d. Vernescu a șiis, că cestiunea Evreilor s'a pus la Berlin fiind, că eram noi la putere; dar n'a voit să se esplice mai mult. Voiesce d sa a lăsa să se înțeleagă că noi am lucrat pe sub ascuns ca să îndemnăm pe Congres a se ocupa de cestiune sau că ne am arătat prea în contra Israelitilor? Ori-cum ar fi însă, d-sa a șiis că s'a pus cestiunea în Congres din cauza noastră.

Apoi noi oare am fost cauza introdu-

cerii cestiunii în Congres ori alianța israelită, care tocmai fiind că eram noi la putere, scia că nu vom intra în nici un fel de transacțiune cu dēnsa? Onor. d. Vernescu, care a analizat viața mea dela început, uitară că la 1857 am cădut dela minister tocmai fiind că o mare parte din presa europeană, amăgită prin scirile din țară, se revoltase în contra mea ca persecutor aprig al Evreilor?

D. G. Vernescu. Era o intrigă nedemă.

D. President al consiliului. Crede d sa că acea intrigă nedemă venea din partea onor. fracțiuni?

Nu, negreșit. Prin urmare eram persecutat de către, acei, care au multă simpatie pentru Evrei.

La 1867, când am eșit din minister, ducându-mă la Paris m'am oprit în Viena, și am un martor ocular, care vă poate încredința, că ilustrul d. de Beust, pe atunci mare cancelar al imperiului, a cerut să mă vadă. Eu însă mi-am șiis: pentru ce? Nu aveam o misiune oficială, ca să am nevoie să văd pe d. Beust. Cu toate aceste marele cancelar a stăruit în dorința sa, dīcend că are curiositate să facă cunoștința omului care a cutezat să se opună uneia din cele mai mari puteri ale lumii: iesuiții și alianța israelită. Cu toate aceste n'am voit a mă presenta dlui de Beust. Asemenea la Berlin nu m'am dus. M'am dus însă la Paris. Presentatu-m'am oare la d. marquis de Moustier, pe atunci ministru de esterne al imperiului frances? Representantele Franciei în București, d. Boyard mi-a imputat când m'am înturnat în țară, că n'am vădut la Paris pe d. Moustier.

Toată presa, d-lor, era atunci în contra noastră, atribuindu-ne persecuțiuni în contra Evreilor. Cât am stat la Paris — vre-o șase săptămâni — mai toată presa am isbutit a o face să revină în favoarea noastră; fac apel la marturii oculari să spună dacă n'au găsit la mine pe reposatul Saint-Marc Girardin, pe care căutam a l face să ne ia apărarea în contra calumniilor a căror victimă eram.

D. A. Candiano-Popescu. Așa este; eram față.

D. President al consiliului. Atunci însă când toată Europa era în contra noastră n'am întâlnit pe nici unii din cavalerii, ce sînt astăzi acuzătorii nostri, care să lupte în contra alianței israelite; n'am găsit combătend, prin presă sau în ori-ce alt mod, pe nici unul din acei cavaleri, care astăzi incalcă pe cal și se răped spre a prăpădi pe Evrei. Pe când d-lor ședeau la o parte, noi luptam... (aplause).

La Berlin, după cum v'am spus, am vădut pe presidentul alianței israelite și i am șiis: nu puneți cestiunea în Congres, fiind-că ne umiliți, și atunci națiunea va fi cu mai mare cuvânt în contra coreligionarilor d-v.; demnitatea națională se va simți atinsă.

Apoi după ce cestiunea a fost introdusă în congres și s'a otărit partea ce ne privește, am întâlnit din nou pe acel d. president însoțit și de d. Cohen, directorul alianței israelite. D lor vorbiau cu un compatriot al meu și au voit să mă facă să intru și eu în conversațiune. Dară le-am șiis: „de oare-ce ați voit ca cestiunea să se tracteze afară diu țară, nu mai e nimic între noi“ și m'am depărtat (aplause).

Să nu vină astăzi nimeni să mi deslege mai mult limba...

D. G. Vernescu. Tocmai aceasta voim să vă deslegați limba.

D. I. C. Brătianu, presidentul consiliului, D.ta ai voi să mi se deslege limba pentru ca să provocî zizanie (aplause).

S'a mai șiis că eu am dat promisiuni comitelui Andrassy, că am luat chiar angajamentul în cestiunea Israelitilor.

Cine cunoaște pe comitele Andrassy nu poate să creață că d sa a putut spune cuiva acest lucru. Chiar adversarii sei mărturisesc, că este cel mai perfect cavalier între diplomații Europei. Comitele Andrassy nu poate să afirme ceea ce nu a fost. N'am vorbit cu d sa niciodată în cestiunea israelită astfel încât se iau cel mai mic angaj-

giament. Din contra, comitele Andrassy mi dicea într'o și că, dacă unele puteri nu țin samă de greutățile cestiunii israelite la noi d-sa, care ca vecin al nostru cunoaște în pregiurările mai bine, înțelege și aprețiază aceste greutăți. N'am avut dar nevoie să iau nici un angajament, fiind că comitele Andrassy era unit cu mine în privința greutăților ce le înfățișază cestiunea.

Vedeți, d-lor, aceste le afirm dela tribună; prin urmare, puteți fi siguri, că nu mi-aș permite să dau o desmințire de aci marelui cancelar al imperiului austro-maghiar.

Repet, d-lor, ceea-ce vă spuneam dela început, că, dacă am luat cuvântul, a fost mai mult pentru că onor. d. Vernescu m'a somat, ca ministru constituțional, să viu să i dau asigurări în privința soluțiunii ce se va da acestei cestiuni. Înțeleg aceasta din partea onor. d. Vernescu, care, fiind nou pe terenul luptei de apărare a intereselor naționale, are nevoie de asigurarea, că vom fi totdeauna alături cu acei care, prin instituțiuni și prin legi, vor căuta să ea măsurile cele mai serioase spre a pune interesele noastre, economice, sociale, naționale și politice, la adăpost de ori-ce pericol (aplause).

Dar acum onor. d. Vernescu să ne răspundă dacă, după aceste declarațiuni categorice, să unesce și d-sa cu moțiunea majorității. Dacă ne unim cu toții, atunci putem privi viitorul cu încredere.

Ear dacă nu se unesce cu noi, atunci să binevoiască onor. d. Vernescu, împreună cu onor. fracțiune, de oare-ce nici în dreapta nu au încredere, să ia răspunderea situațiunii ce o fac partidei liberale, împărțind o în două și dând străinilor spectacolul desbinării și curagiul de a lupta în contra noastră.

Eu nu mă pot lăsa a fi atras pe terenul pe care ar voi să mă ducă d. Vernescu, căci, v'am declarat în ședința secretă și repet și acum că, dacă nu pot consimți a fi măciuca unei fracțiuni liberale ca să isbese pe o altă fracțiune, tot așa nu mă voi face gâde al partidei liberale spre a sugruma partida opusă. Voiu lupta împreună cu d-voastră toți, pentru ca să îndreptăm rătăcirile acele ce pot avea consecențe rele pentru țară; dar lupta noastră nu va merge până la suprimarea partidelor. Urmând astfel, am deschide porțile străinului, cum le au deschis Polonia, Italia, în veacul de mijloc, și Franca la 1793; s'ar deschide porțile străinului, fiind-că o națiune în care partidele nu mai au garanții în intru, și lupta merge până a se desființa unele pe altele, este o națiune condamnată.

Eacă situațiunea pe care o creați d-v., fără însă să aveți și curagiul de a i lua răspunderea (aplause prelungite și repetate).

Corespondențe particulare

de „Telegrafului Român.“

Rășinariu, 15 Martie (Înmormântarea parochului Sava Popoviciu Barcianu). De astădată am se ve raporteze despre o festivitate foarte tristă, ce s'a petrecut în comuna noastră. Este înmormântarea unui din cei mai distinși membri ai comunei noastre. Încă de dimineață sunau dela ambe bisericile clopotele vestind festivitatea, ce are se urmeze. La 9 oare dim. sosi Escelența Sa Înalt Prea Sfințitul domn arhiepiscop și mitropolit Miron Romanul însoțit de Prea Sfinția Sa domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Nicolau Popea și de toți membrii senatului bisericesc al consistoriului arhiepiscopesc. Intr'aceea sosise la casa mortului o mulțime de trăsuri, cari aduceau dinpregiur, mai ales de la Sibiu, cunoscuți și amici ai reposatului. Poporul din comună curgea în mari masse la casa reposatului, pentru a da onoarea din urmă mult iubitului lor părinte. La 10 oare dim. conductul funebral grandios porni către biserică cea mare: Cosciugul încărcat cu ghirlande și cununi de flori fū purtat parte de corpul învătătoresc parte de membrii

comitetului parochial din loc. După cosciug urmau, frăținiile, fii, numărșii nepoți și rudeniile reposatului, apoi onorațiunile consistoriului, un număr considerabil a inteligenței române din Sibiu, străinii, frunțașii comunei și o mulțime de popor. Ajuns la biserică, cosciugul fū aședat pe un catafalc în mijlocul bisericeii și Escelența Sa Înalt Prea sfințitul domn arhiepiscop și metropolit, asistat de toți membrii senatului bisericesc al consistoriului arhiepiscopesc și de alți preoți din pregiur (la număr 14) a seversit cele rituale. Colegul reposatului, domnul paroch Emilian Cioran, a rostit de pe amvon o cuvântare, care a stors la toți cei de față lacrimi. Din biserică conductul a pornit spre cintrim, unde în fața mormântului, domnul învățătoriu Goga a aprețuit într'o frumoasă cuvântare mai ales meritele, ce și le-a câștigat reposatul pentru scoală și comună. „Dumneșeu să l erte“, mergea din gură în gură și cu lacrimi în ochi, fie-care arunca o mână de pământ pe cosciugul cufundat în groapă. Precum, noi din comună, am fost totdeauna mândri, că avem în mijlocul nostru un membru așa de vrednic, așa ne-a fost astăzi o adevărată satisfacțiune, când am vădut marea cinste și venerațiune, ce i s'au adus reposatului din partea celor mai înalți reprezentanți ai bisericeii și națiunii noastre. Comuna va ști păstra cu scumpătate memoria prea vrednicului și prea iubitului ei paroch Sava Popoviciu Barcianu.

De sub poalele munților apuseni, în Martie 1879. (Lipsa de medici pentru popor. Compătımirea Seghedinenilor). Între multe scăderi și necasuri de cari este, bag samă, merit bietul nostru popor se suferă, ca și când veți Doamne el ar fi singur osândit și creat de Dșeu pentru suferințe, — căci, nu sînt de ajuns pentru el apăsările dīlnice ce-l torturează în sute de moduri, cum sînt: contribuțiile de felurite specii, cari în loc de a mai scădea, se tot înmulțesc din an în an, ear statul, respective domni dela cîrmă, par'că au chiemarea a inventa speciile de contribuție nouă, — pe lângă toate acestea, noi sătenii cesti din provincie, mai avem parte și de aceea nenorocire: că nu avem în apropiere și la îndemână nici medic, ba nici măcar chirurg, din care causă s'a constatat deja: că mulți din popor bolnăvindu-se (cei mai mulți de aprindere „de plămâni“) cel puțin 10% mor singur numai din lipsa de medic și medicamente.

În întreg cercul acesta (Aiudului) nu avem nici un medic, ba nici măcar un chirurg provincial, — numai ampoiații dela stațiunea călei ferate în Teiușiu au pre medicul lor, după care, dacă din întemplare trimite cineva din provincie în momente supreme, pentru un drum de ¼ de oară cu trăsura trebuie să-i solvească 3 fl. v. a. (di: trei fr.) și trasura separat. Deci de sine urmează, că bietul popor, și din lipsa mijloacelor banesci nu se poate folosi de medic și medicamente — chiar nici în momentele supreme, — care împrejurare, am potea șiice, c'am cum de comun se și vorbesce deja pe aici, că servește astăzi de un mijloc sigur de regresare a generațiunii! Când merge preotul la casa unui bolnav, il prinde mirarea și flori vădend pe bietul om d. es. într'o aprindere de plămâni, cum il torturează chinurile aducendul curend chiar în agonia morții, ear în loc de ai putea ajuta ce-va: e silit să lăcrămeze atât din compătımire cătră cel ce este de moarte cât și cătră casnicii acestuia, cari i mai măresc durerile cu plânsul și văietatele lor. Eată un tablou trist al poporului sătean; dar acest rău este putem șiice

un ce comun, ce dominează de-a rândul în toate comunele locuite mai tot de Români.

Ce ar fi dară de făcut, ca să se poată delătura acest rău până acum atât de nebăgat în samă, deși el stă analog cu proverbul latin: „contemta parva scintilla?” În această privință voi să dau răspunsul, însă nu dela mine, ci răspunsul opiniunii comune de pe aici; sânt adecă două opinii salutare deși cu greu de realizat, adecă: 1. Ca tot 2—3 comune mai mărișoare, a căroră număr de suflete trece în fie-care preste 1000 să susțină un medic, sau cel puțin un chirurg, măcar pre care să'l poată avea comunele totdeauna la dispozițiune. 2. Afară de aceasta, să se alătore în institutele teologice și un studiu din științele medicale și chirurgice, propunându-se mai cu samă cunoștința acelor boale, de cari mai îndeobște patimesce poporul muncitor de pe sate. Dintr'aceste două opinii respective idei: cea din urmă ar fi doară mai practicabilă sau mai cu scop,* — dare-ar Dumnezeu să o vedem cât mai curând în realitate chiar.

Voiesc se scriu ce-va și despre vaetul reslătit al catastrofei înfiorătoare din Seghedin ce se respândi ca fulgerul prin toate comunele acestui cerc (al Aiudului). Cum se lăți faima înfiorătoare, la moment în legătură cu aceasta, zelosul și energicul d. jude cercual S. Molnar (român) ordonă prin toate comunele aparținătoare de cercul seu colectă de pâne, (căci pe atunci de aceasta era lipsa mai mare și grabnică) și poporul român, care precum se scie dela natura sa e milos și foarte compătitor, dacă numai ața pâne avé la casă: o predece antistiei comunale spre administrarea la d. jude cercual în Teiuș care în scurt timp a și spedit 2568 chlgr. de pâne.

Dumnezeu să ne ferească de asemenea catastrofe ca și cea a Seghedinului carea a umplut de spaimă tot sufletul creștin. Dar medici pentru popor, precum și preoți preparați măcar în parte și din amintitul ram de știință să ne dea Dumnezeu cât de mulți.

I. P—u.

Varietăți.

(Denumire). Majestatea Sa c. r. apostolică s'a îndurat prea grațios, a denumi pre dl. general-major Alecsandru Guran, director la institutul geografic militar, de comandant al diviziunii de infanterie XVIII și a da mai de parte mandatul: ca acestuia să i se facă cunoscută exprimarea preamăltămirii pentru preamăltămirile servții prestate în postul lui de până acuma. —

* (Mulțămiță publică) mult stimatului dn Dr. Brandt prof. de chirurgie în Cluj. Dacă în urma simțului moral e deobligat fie-care individ a fi mulțamitoriu și recunoscătoriu față cu binevoitorii de bine, făcătorii sei; atunci cu deosebire sânt și trebuie să fiu deobligat la aceasta, eu carele avui fericirea a fi împărțășit, prin mijlocirea mult stimatului dn Dr. Brandt, cu tesaurul cel mai prețios și cel mai prețios, căci ce are omul mai scump, mai prețios în lume decât sănătatea? de care lipsit în decurs de 12 ani, mă credeam a fi omul cel mai nefericit în lume, eram aproape de desperare, când eată că o mână destul de dibace, o mână adevărat măiestră mi veni întru ajutoriu și după o operațiune scurtă, după o cură de 2 săptămâni mă eliberă din

*) Noi nu sântem de părerea aceasta. Red.

cătușele morbului îndelungat (hypertrophia glandulae lymph. in reg. anguli sinistri maxi. inf.) mi redădu sănătatea, cea ce ca ori care bolnav o doriam și eu cu mare neastempăr și pentru care mult stimat dl medic binevoiască a primii profunda mea mulțămire și recunoștință. Nu pot trece cu vederea pre dl. Dr. Fejér asistent, care prin marimonioasele sale servițuri ce mi le-a prestat în decurs de 2 săptămâni, a contribuit mult la promovarea reînsănătoșării mele, pre domni: Vasiliu Roșescu protopop și Anania Trombitaș, cari prin conducerea și dese cercetări, și sfaturii părintesci, au arătat o adevărată și părintească îngrijire față de mine, asemenea pre dl medicinist Alecsandru Popp, care au sacrificat regulat pre fie-care di oare întregi, petrecând lângă patul meu, consolându-mă și provisionându-mă cu cărți de cetire făcându-mă în modul acesta se uit de dureri, și să mi treaca de urit. Pre cari domni de asemenea îi rog ca să binevoiască a primii mulțămira și recunoștința mea.

Sibiu 14 Martie 1879.

Alecsandru Oltean m. p., cleric an. III.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Triest, 28 Martie n. În cel dintăiu cerc electoral au învins candidații liberalilor austriaci.

Paris, 28 Martie n. „Agence Havas” comunică din Constantinopole: Poarta se învoi cu ocuparea micstă a Rumeliei resăritene.

Roma, 28 Martie n. Camera primii cu 241 contra 88 voturi, ordinea de di a lui Cairoli și Crispi acceptată de guvern, cu privire la politica financiară.

Neapole, 28 Martie n. Curtea de cassatie a respins cererea de nulitate a lui Passanante.

London, 28 Martie n. Guvernul declară în camera de jos: El nu primii nici o scire, că pertractările cu Iacob Khan ar fi înterupte și că s'ar fi dat mandat la înaintarea trupelor cătră Cabul.

Scutari, 28 Martie n. S'a descoperit o conjurațiune albanesă foarte respândită, îndreptată contra autorității Sultanului. S'au arestat mulți notabili.

Filipopole, 28 Martie n. Schmidt, directorul financiar din Rumelia resăriteană, a demisionat. Comisiunea internațională a decis a arêta cabinetelor europene, că nu poate duce în îndeplinire articolul 19 al tratatului din Berlin.

Constantinopole, 28 Martie n. Sultanul a retras Beratul Hassu, din care causă Khereddin demisionă.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor *)

(Studiu biblic)

Ἐγενήσατο τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

Partea cea mai însemnată a s. scripturi este fără îndoială aceea, care tractează despre viața pământeană a lui Iisus Christosul, adecă cele patru Evangelii 1). Cetind cu oare care atențiune aceste 4 scrieri, aflăm în trinsele doue contraste de mare însemnatate. O consonanță admirabilă de o parte, și o disonanță, ce ne pune pe gânduri, de altă parte.

*) Substrat: Dr. Chr. Luthardt, Die Eigenthümlichkeit der vier Evangelien, prelegere ținută în Leipzig 1874.

1) Precum biserica nu s'a pronunțat

O consonanță, intru cât toate Evangeliile ne vorbesc despre același personaj estraordinar, despre același minuni, aceleși fapte minunate, aceeași soarte a acestui gigant, numit Iisus, unic în istoria lumii. Nu numai aceleși fapte, aceleși rezultate, și aceeași soarte, dar chiar aceleși cuvinte aflăm adese-ori în diferitele evanghelii, ca și cum un scriitor ar fi decopiat de pe scrierea celui alalt. Cele patru tablouri ce ne prezentează cei patru evangelisti ne dovedesc o consonanță până în minuțiosități. Este același portret al lui Iisus Christ.

Privind însă aceste tablouri mai de-aproape, ele ni se înfățișază în o îngrijitoare disonanță. Evangelistii divergează nu numai în espunerea chronologică a faptelor, învățăturilor și întâmplărilor lui Iisus, dar chiar și în espunerea vieții lui. Căci pre când sinopticii (Mateiu, Marcu și Luca) ne descriu viața și învățăturile lui Iisus în Galilea, pre atunci Ioan ne vorbesce despre Iisus ca învățator în Iudea, și în specie în Ierusalim. Cei trei dintăi amintesc numai de o paschă în activitatea învățătorească a lui Iisus, Ioan din potrivă vorbesce de 3 resp. 4 pasce 2). După Sinoptici se pare că Iisus a învățat în timp de un singur an, după Ioan doi, resp. trei. Altul este modul de învățatură după Sinoptici, și altul după Ioan: Sinopticii ne deping învățăturile lui Iisus ca nesce învățaturi populare, ușoare, pline de asemenări, — Ioan din contră ne pune înainte învățăturile lui Iisus în un ton filosofic, pline de speculațiuni metafisice.

Alta este icoana lui Iisus după Sinoptici, și alta este cea depinsă de Ioan.

Pre cât este de mare consonanța, pre atât este de mare disonanța dintre Evangelisti.

**

Constatat fiind faptul acesta încă de la începutul creștinismului 3) s'au făcut diferite încercări pentru împăcarea acestor contraste.

1. Cestiunea disonanței dintre Sinoptici și Ioan până în timpul mai nou a fost privită ca împăcată în puterea deslușirilor date atât de Clemente alex 2), Fragmentul muratoric 3) și în

hotărît asupra teoriei despre inspirațiune: astel nu s'a pronunțat nici asupra întrebării că oare are vre-o carte din s. scriptură mai mare autoritate decât alta. Cu toate acestea, ceea ce a diis Origen (in Evang. Ivannis Comm. Tom. 4; edit. Lommatzsch, Berlin 1831), că cele mai de frunte cărți din s. scriptură sânt Evangeliile (πασῶν τῶν γραφῶν εἶναι ἀπαρχὴν τῶ ἐυαγγελίου) este o scumpă credință a creștinilor. Și biserica indirect a întărit părerea lui Origen dispunând în ritualul ei ca „Evangeliie” și „Apostolul”, să se citească la liturgie amésurat „Parașelor” și „Haftarelor” (Dr. Frankel Z. Historisch krit. Studien zu den LXX. Leipzig 1841 I. Bd. I Abthlg pg. 48 seqq) din Testamentul vechiu. Căci precum Pentateuchul este basa Testam. vechiu, astel Evangeliile sânt basa Testam. nou.

2) Dacă la Ioan 5, 1 este a se ceti ἡ ἐορτὴ cu Sinai. C. E. F. H. s. a. și prin urmare e a se înțelege „pascha”, Evangelistul vorbesce de 4 pasce 1) 2, 13.; 2) 5, 1.; 3) 6, 4.; 4) 12, 1.); dacă însă e a se ceti nearticulat: ἐορτὴ cu A. B. D. s. a. și aceasta ar eschide serbătoarea pascei, — Evangelistul făcând alusiune la rusalii (Cyril. Chrysost. s. a.) ne dă să înțelegem că între căletoria lui Iisus prin Samaria în luna Decembre (4, 35) și serbătoarea aceasta a remas o paschă despre carea dinsul nu vorbesce.

1) Eusebiu VI, 14.

2) la Euseb. l. c. τὸν μέντοι Ἰωάννην ἔσχατον συνιδόντα, ὅτ ἰτὰ σωματικὰ ἐν τοῖς ἐυαγγελίοις δεδήλωται, προτραπέυοντα ὑπὸ τῶν γνηρίμων, πνεύματι θεοφορηθέντα, πνευματικῶν ποιῆσαι ἐυαγγέλιον.

3) Iohannes ex discipulis cohortantibus condiscipulis et episcopis suis dixit: Conjecturate mihi hodie triduo et quid cuique fuerit revelatum nobis enarremus. Eadem noctae revelatum Andreae ex Apostolis ut recognoscantibus cunctis Iohannes suo nomine cuncta describeret

consonanță cu Augustin 4) (că Ioan scris Evangelia ca întregire a sinopticilor), cât și a celor date de Ireneu și Hieronim 5) (după cari Ioan ar scris Evangelia spre combaterea lui Kerinth).

Critica modernă respingând aceste deslușiri, și neputând sau nevoind să pună altele în loc, a fost necesită să pună marea întrebare: care din cele două rapoarte despre viața lui Iisus are valoare istorică cea a Sinopticilor, sau cea a lui Ioan?

Învățații de la universitatea din Berlin cu Schleiermacher în frunte au răspuns la această întrebare cu „Ioan”. Ei reduc istorisirile Sinopticilor la minunile și demnologiile lor la simple mituri.

Dar punându-se odată această întrebare cu drept cuvânt „mare”, și cu același drept se putea răspunde contrariul. Profesorii dela universitatea de Tübingen, cu capul lor Batz Chr. la rândul lor au susținut că Ioan este o ficțiune, și la Sinoptici aflăm istoricitatea. Cuventul cel grav al scoalei acesteia este: dacă din două rapoarte despre unul și același eveniment unul se arată tendențios, altul obiectiv-naiv, istoricitatea este pentru cel din urmă. Evangelia după Ioan este tendențioasă, prin urmare este neistorică, pre când naivitatea și obiectivitatea Sinopticilor este evidentă.

Astfel, din un pas greșit, de o parte au cercat a surpa unii de alta alții la basa creștinismului; căci cu istoricitatea evangeliilor se susține și cade temelia creștinismului 7).

(Va urma).

- 4) Tractatus in Iohannem 36.
5) advers. haeres. III, 1.
6) de viris illustr. c. 9.
7) I Corrint. 15, 14, 17.

Bursa de Viena din 28 Martie n. 1879.

Table with 2 columns: Location and Price. Includes London (416 95), Argint, Galbin (5 53), Napoleon d'aur (poli) (9 31).

Economic.

Brașov, 21 Martie n. Pro hectolitru: Grân 5 40—5 90; Grân sâcărăț 3 70; Sâcărăț 3 30—3 50; Orz 3 60—3 80; Ovăs 2 15—2 25; Cucuruz 3 50; Mălaiu 4 10; Mazere 5 35; Lintel, 8 80; Fasole 3 40 Sămânță de cânepă 6 50—Cartofi fl. 2.—; pro chilo: carne de vită 40 cr. carne de porc 40 cr.; carne de oaie 24 cr.; Sâc de bovine proaspet 32; (pro 100 chilo: topi 42 fl.)

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitatiuni: în 21 Aprilie și 26 Maiu imob. lui Ioșif Popa în Tohanul-romănesc; în 21 Aprilie și 26 Maiu imob. lui Zacharie Parvescu în Brașov; în 22 Aprilie și 27 Maiu imob. lui Nicolau și Elena Cătană în Brașov (trib.); în 15 Aprilie și 15 Maiu imob. lui Ioan Panga în Racovița (trib. Sibiu); în 23 Aprilie și 23 Maiu imob. lui Fresina Zugrov în Teiuș (judec. cerc. Aind); în 16 Aprilie și 16 Maiu imob. lui Alecsandru Kanyha în Borosneu (judec. cerc. S. Szt György); în 5 Aprilie imob. Mariei lui Dumitru Iscru în Ciopea (judec. Hațeg); în 19 Aprilie și 19 Maiu imob. lui Andreas Dani în Viczâ (judec. cerc. Gherla); în 16 Aprilie și 16 Maiu imob. Regina Zuker în Sighișoara (judec. cerc.); în 1 Maiu imob. lui Ioan Ianco în Agrebici (trib. Cluj); în 10 Aprilie imob. lui Carol Pfaff în Răsno (trib. Brașov); în 30 Aprilie și 6 Iunie imob. lui Samuil Raduly și soți în Udvárfaletu (trib. M. Vászárhely); în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Luca Negru în Tranis; în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. rămasului după Sima Ilesin în Rogoșel (judec. cerc. Hoghin); în 7 Aprilie și 8 Maiu imob. rămasului după Abraham Israel în Samfalău (jud. cerc. Szt Martin); în 25 Aprilie imob. Michail Abrutan și soți în Gestragie (trib. Cluj); în 7 Aprilie imob. d-nei Rosa Bălintffy în Nemor (judec. cerc. Gherla); în 5 Aprilie imob. rămasului după Ioșif Koch în Sibiu (trib.); în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Ioan Piriș și soți în Tranis; în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Mofteiu Negru (judec. cerc. Hoghin).